לֹא הָיָה קָרֵב. אָמַר לוֹ: מִי הֵם הַלָּלוּ שֵׁמֵימֵיהֵם

אֲמֵר לֵיה: ״גַּם אַהַכָּתָם גַּם שִׂנְאָתָם גַּם קּנְאָתָם

לָנֵצַח״. אֲמַר לֵיהּ: הָנֵי מִלִּי הֵיכָא דְּאַהֲנוּ

מַצַשַּׂיִיהוּ, רַבָּנַן לָא אַהַנוּ מַצַשַּׂיִיהוּ! הַדַּר אַתְנֵי

לֹא הָיָה קַרֶב. אֲמֵר רָבָא: אֲפִילוּ רַבִּי דְעַנְוִותָנָא

הוּא, הִּנָא ״אָמָרוּ מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר״, ״אָמַר רַבִּי

אֲמַר: עוֹקֵר הָרִים עָדִיף. ירַב יוֹסֵף סִינֵי, רַבָּה

עוֹקֵר הָרִים, שַׁלְחוּ לְתַפֶּן: אֵיזֵה מֵהֵם קוֹדֵם?

שַׁלְחוּ לְהוּ: סִינֵי עַדִיף, דְּאָמֵר מָר: יהַכּּל צְרִיכִין

לְמָרֵי חִשַּיָּא. וַאֲפִילוּ הָכִי לָא קַבֵּיל רַב יוֹסֵף עֲלֵיהּ.

מַלַךּ רַבָּה עֵשָׂרִין וְתַרְתֵּי שָׁנִין, וַהַּדַר מָלַךְּ רַב

יוֹסֵף. וְכָל שְׁנֵי דְּמָלַךְ רַכָּה, רַב יוֹסֵף אֲפִילוּ אוּמָּנָא

לְבֵיתֵיהּ לָא חָלֵיף. אַפַּיֵי וְרָבָא וְרַבִּי זֵירָא וְרַבָּה בַּר

ַמַתַּנָה הָווּ יַתִבִי וְהָווּ צְרִיכִי רֵישָׁא, אָמִרִי: כַּל

דְּאָמֵר מִלְּתָא וְלָא מִפְרִיךְ לֵהֵוִי רֵישָׁא. דְּכוּלְהוּ

גַּמְלִיאֵל וְרַבְּנַן, חַד אֲמַר: סִינֵי עָדִיף, וְחַד

ָמֶאָיר״ לֹא אַמֱר.

מסורת הש"ם

- א. משנה בכורות ה,א.
 - ברכות סד,א.
 - ג. בייב קמח,ב.

גרסות

לא היה קרב בכתיים: לא היתה

מזכירים בכתיים: מכירין. רבנן לא אהנו בכתיים: הני לא אהנו.

אתני ליה בכתייו: אתנייה.

איזה מהם קודם בכתייו: סיני ועוקר הרים הי מינייהו עדיף. לא חליף בכתייו ובמקורות: לא קרא.

מאי בכתיים: הי מינייהו עדיף. חזייה רבה בכתייו: חזייה רבא. תיקו בכתייפ: לא ידעינן.

אומנא

מקצוע מעין־רפואי. בדרך כלל הקזת היתה מלאכתו של האומן דורות במשד (שנחשבה דס ריפוי למחלות לחיזוק הבריאות בכלל). וכדרך פעמים שהאומן היה עוסק גם בניתוחים פשוטים, כגון מילה וכיוצא בחם.

אישים

רב יוסף בר חמא) מאמוראי בבל בדור השלישי לאמוראים. רב יוסף בר חמא חי בעיר מחוזא, ואולי היה רבה של קהילה זו. רב יוסף בר חמא היה תלמידו של רב ששת, ועמד בקשרי חתורה והחלכה גם חכמים אחרים, ומצאנוהו נושא ונותן בהלכה עם רי זירא.

בנו של רב יוסף חיה האמורא הגדול רבא. וכבר כחיי אביו היה מחשובי וכמה פעמים מוצאים אנו בתלמוד שהבו הגדול מעיר או מציע לאביו ענייני הלכה שונים, כדרכם של חכמים ובלשון כבוד, כדרך שצריך הבן לנהוג כלפי אביו.

רבה הוא רב אבא (בקצור רבה, אבל

בירושלמי נקרא תמיד רי אבא) בר נחמני הכתן, מגדולי אמוראי בבל בדור השלישי. רבח היה תלמיד מובהק לרב הונא, תלמידו של רב, וכל שיטתו בחלכה היתה על פי דברי רב. אכן הוא מקבל תורה גם כתלמיד־חבר לרב חסדא. בנעוריו חיה נחשב כגדול כל בני דורו בחריפות, וכונה הרים". לאחר מותו של רב יהודה נבחר רבה, אף כי היה צעיר להיות ראש הישיבה לימים. בפומבדיתא, אף כי לא קיבל על עצמו את חמינוי חשלם עד קרוב לזמן מותו. רבה נשא ונתן בהלכה המפורסמות שבינו ובין חברו רב יוסף (שבתן כמעט בכל מקום הלכה כרבה) הן מיסודות התלמוד הבבלי. רבה העמיד תלמידים ולמעשה כל חכמי הדור חבא חיו מתלמידיו, וביחוד חיה בן אחיו, אביי, תלמידו המובהק. ידוע יסורים, וכנראה מתו מבניו בחייו, ואף היה עני ביותר והתפרנס בדוחק מעבודתו החקלאית. אף עירו רדפוחו. רבה נפטר אנשי בגיל צעיר יחסית, אבל הספיק לחיות מעמודי התווך של התלמוד הבבלי. בנו, רבא בריה דרבה, חיה אף הוא חכם חשוב בדור הבא.

רבה בר מתנה אמורא מן הדור הרביעי לאמוראי

בירושלמי.

בבל. הוא נזכר פעמים אחדות בתלמוד,

... כתלמידם של רבה ורב ששת. יש שסבר כי רבה בר מתנה הוא האמורא הקרוי כרגיל רי אבא (השני), שאולי עלה לארץ ישראל ואחר כך חזר לבבל עקב גזירות השמד שבארץ. ואם כן הוא, הריהו נזכר גם בתלמוד הבבלי וגם

לא היה קרב. שכל קרבן שאי אפשר לעשותו תמורה אינו ראוי להקרבה. אמר לו בנו: מי הם הללו אותם אחרים שמימיהם אנו שותים ושמותם אין אנו מזכירים? אמר ליה [לו]: אלה היו בני אדם שבקשו לעקור כבודך וכבוד בית אביך. אמר ליה [לו] כנו כלשון הכתוב: "גם אהבתם

גם שנאתם גם קנאתם כבר אבדה" (קהלת ט, ו), כלומר שכבר מתו אותם חכמים ואפשר להזכיר את שמם! אמר ליה [לו] רבי: הלוא נאמר "האויב תמו חרבות לנצח" (תהלים ט, ז), כלומר אף על פי שאנשי האויב תמו, בכל אופן מקומותיהם נשארים חרבות לנצח, ואף אלו החכמים אין להזכירם למרות שמתו כבר. אמר ליה [לו]: הני מלי היכא דאהנו מעשייהו ודברים אלה אמורים במקום שהועילו מעשיהם] והצליחו, לכן מחריבים את מקומותיהם, ואילו אותם רבנן [חכמים] לא אהנו מעשייהו (הועילו מעשיהם ולא קרה שום דבר! הדר אתני ליה (חור והשנה לו) כלשון זו, אמרו משום ר' מאיר: אילו היה אַמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן: פְּלִיגוּ בָּה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן יִּחְמָרָה לֹא היה קרב. אמר רבא:ער אַמֵּר רַבִּי יוֹחָנָן: פְּלִיגוּ בָּה רַבְּּן שִׁמְעוֹן בֶּן יִּ אפילו רבי דענוותנא הוא **ןשהי**ה ענוותן] תנא (שנה) "אמרו משום ר' מאיר", אבל "אמר ר' מאיר" לא אמר.

> בה במחלוקת זו רבן שמעון בן גמליאל ורבנן (חכמים). חד [אחד מהם] **אמר: סיני** (חכם בקי גדול) עדיף, וחד (ואπד מהם) אמר: עוקר הרים (חכם חריף ביותר) עדיף. ומספרים שהבעיה הזו לא היתה רק בעיה עיונית אלא פעם היא נעשתה בעיה מעשית. רב יוסף היה סיני ואילו רבה היה עוקר הרים, שלחו מבבל לתמן ולשם לארץ ישראל]: איזה מהם קודם? שלחו להו (להם) בתשובה: סיני עדיף, שאמר מר (החכם): הכל צריכין **תטיא** (את בעל החיטים), למרי ומכיון שיש בידו הרבה הלכות ברורות הרי הוא עדיף, ואפילו הכי נכדן לא קביל (קיבל) רב יוסף עליה

אמר ר' יוחנן: פליגו (נחלקון [עליו] את הגדולה, ומלך (התמנה

עיונים כבודך וכבוד בית אביך כלומר, גם אם רצונך למחול על כבודך שלך, אינך יכול

למחול על כבוד בית אביר (מהרש"א). האויב תמו רש"י מפרש: אף כי האויב תמו, מכל מקום יש להשאיר חרבות לנצח, ואין ראוי להזכירם. והרמ״ה הקשה על פירוש רש״י, ולכן הוא מסביר שכך יש להבין: האויב תמו אף כי השאירו אחריהם חרבות לנצח. ועל כך סמך ר׳ שמעון כן רבי באומרו - שדברים אלה אמורים כאשר הועילו מעשי האויב, אבל כאשר היו בכך רק כוונות צריר הדבר להשכח עם הזמו.

פליגו בה וכו׳ בב״ש ועוד מסבירים כי דברי ר׳ יוחנן הם כביאור למעשה שסיפר על רבן שמעון בן גמליאל. כי רבן שמעון בן גמליאל היה חריף אבל לא היה בקי כר׳ מאיר ור' נתן, ומשום כך מצאו סיבה ודרך להדיחו. ואילו הוא סבר שחריפותו היא מעלה יחירה.

סיני בלומר, מי ששנה הרבה והמשנה והברייתא סדורות לפניו כמי שקבלן מסיני. ור׳ ידעיה הפניני מסביר ש״סיני״ הוא באמת מי שבקי ביותר, אבל אינו יכול לחדש דברים מן הסברה, ומשום כך כאשר תבואנה לפניו בעיות חדשות לא יוכל לפותרן בראוי.

עוקר הרים כלומר, מי שהוא חריף ביותר ומפולפל (רש"י). ויש שהסביר את הביטוי באמירה שאף קושיות חמורות הנראות כהרים הוא עוקר ממקומן (רמ״ה). ויש שהסביר שהוא כחוצב זהב ומתכות יקרות מן ההרים (ר' ידעיה הפניני).

הבל צריכין למרי חטיא שהכל נצרכים לידיעות הבסיסיות שהן המשנה ופסקי ההלכה (רש"י). וביאור המשל: בסופו של דבר, כסף ווהב ושאר רכוש אין מהם פרנסה לעצמם, אלא הכל צריכים לבסוף לבעל החטים כדי לאכול (רמ״ה). וכתב המאירי כי כעין זה כתבו בתלמוד הירושלמי: הסדרן קודם לפלפלן. משום שבסופו של דבר גם שונה ההלכות מדמה דבר לדבר, ואילו הפלפלן פעמים שהוא טועה בסברה, ואין בידו ידיעות מספיקות כדי להימנע משגיאות (מאירי). ור' ידעיה הפניני כותב כי אף שאין ״סיני״ מצליח לחדש הלכות חדשות, הרי דבר זה נצרך רק לעתים רחוקות. ואילו הלכה סדורה וברורה היא הנחוצה למי שמלמד לרבים.

אומנא לביתיה לא חליף וראה הגרסה המצויה ברוב המקורות: לא קרא. ובביאור הדבר מסביר רש"י באופן אחד שרב יוסף לא נהג כל שררה בעצמו, ואפילו לא היה מזמין לביתו את מקיז הדם (אלא שהיה הולך לבית האומן רש"י בברכות, או שהיה

אמר ליה האויב תמו חרבות לנצח – דמשמע: אף על פי שכנר מחו — מרבות לננח, ואין יפה להזכירם. אפילו רבי — דעניו הוה, הכא לא נהוג ענותנותא ימירא. דאתר משום רבי מאיר, ולא רנה לותר בהדיא: אתר רבי מאיר. סיבי עדיף – מי ששנה משנה וברייחא סדורין לו כנחינתן מהר

סיני. וחד אמר עוקר הרים דחריף ומפולפל בחורה, אף על פי שאין משנה וברייתא סדורין לו כל כך. רב יָאָנוּ שוֹתִים וּשְׁמוֹתָם אֵין אָנוּ מַזְכִּירִים? אֲמַר לֵיה: יוסף – קרו ליה "סיני" לפי שהיו משניות וברייתות סדורות לו כנתינתן בָּנִי אָדָם שֶׁבִּקְשׁוּ לַצְקוֹר כְּבוֹדְךּ וּכְבוֹד בֵּית אָבִיךּ. מהר סיני, אבל לא היה מפולפל כרבה. הכל צריכין למרי חטיא ּכְּבָר אָבָדָה״! אֲמַר לֵיה: ״הָאוֹיֵב תַּמוּ חֲרַבוֹת כלומר: רב יוסף הוא מרי לו מפי וברייתא סדורין שמשנה מהר סיני. דמשנה השמועה כנחינתן דהלכחא. וברייתא אבוהון לביתיה לא קרא שלא רצה לנהוג לֵיה, ״אַמָרוּ מְשׁוּם רַבִּי מֶאָיר: אִילּוּ הַיַה תִּמוּרַה שררה בעלמו כל אותן השנים שמלך רבה, אפילו בהאי שררוחא, שלא רלה להביא שום אומן בחוך ביחו. כשהוא רולה להקיו דם היה האומן על לביתיה דרבה, ושם היה מקיז. ואית דגרסי: שלא רצה לנהוג שררות בעצמו כל אומן שנים שמלך רבה. כלומר, שלא

יד ע"א

חטיא.

אומנא

מתוך

חריף כל כך אלא מחוך שהוא שוהה ומעיין יפה יפה מסיק אליבא דהלכחא. הדרן עלך כהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

היה לו פנאי להקיז עלמו, אלא היה

עוסק כל שעה בתורה לפני רבה. חזייה

לאביי דגבה רישיה – כלומר, ראה

רבוחא. אביי קרו ליה נחמני. (ואיכא

דאמרי דבלשון גנאי קרי ליה נחמני,

כלומר: עדיין חתה חלמידו של רב

חריף ומקשה –

פלפול ימירא דהוה ליה הוה מקשה

ומחרץ, אבל רבה בר מחנה לא הוה

נחמן).

לו הרמת ראש. נחמני פתח

ואמור דרשא, דמשמיא פסקו

אִיפְרִיךְּ, דְאַבֵּיִי לָא אִיפְרִיךְּ. חַזְיֵיהּ רַבָּה לְאַבַּיִי דְּגָבָה רֵישָׁא, אֲמַר לֵיה: נַחְמָנִי, פָּתַח וְאֵימָא. אִיבַעַיָא לְהוּ: רַבִּי זֵירָא וְרַבָּה בַּר רַב מַתָּנָה הֵי מִנַּיִיהוּ עָדִיף? רַבִּי זֵירָא חָרִיף וּמַקְשֶׁה, וְרַבָּה בַּר רַב מַתָּנָה מַתוּן וּמַפִּיק, מַאי? תֵּיקוּ.

הדרן עלך כהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

ראש ישיכה) **רבה עשרין ותרתי שנין** (עשרים ושתים שנה), **והדר** (ואחר חזר) ומלך התמנה לראשות הישיכה **רב יוסף.** ומעירים: וכל אותן שני [השנים] שמלך רבה והיה ראש הישיבה, רב יוסף אפילו אומנא לביתיה [את מקיז הדם לביתון לא חליף [היה מומין] אלא היה הולך אליו, משום שנזהר שלא לקחת לעצמו גדולה כלל שלא לפגוע כרכה. מספרים כי אביי ורבא ור' זירא ורבה בר מתנה הוו יתבי והוו צריכי רישא [היו יושבים כחבורה אחת והיו צריכים ראשן לחבורתם, אמרי (אמרון: כל דאמר מלתא (שיאמר דבר) ולא מפריך (ישבר) לא יפרך על ידי קושיות, להוי רישא [שיהיה הראש]. **דכולהו איפריך** (של כולם הופרך), ושל אביי לא איפריך (הופרך). חזייה (ראה בו) רבה לאביי דגבה רישא (שהורם ראשון, אמר ליה [לו]: נחמני, פתח ואימא (ואמור) את שיעורך, שקרא לו לאביי בשמו הפרטי ולא בכינוי שלו. איבעיא להו (נשאלה להם): ר' זירא ורבה בר רב מתנה הי מנייהו (איזה מהם) עדיף? וצדרי השאלה היו: ר' זירא היה חריף ומקשה, ורבה בר רב מתנה היה מתון ולא חריף כל כך, אבל בסוף היה מסכם ומסיק שמועות כראוי, מאי [מה] עדיף ביניהם? שאלה זו לא נפתרה ונשארה בתיקו [תעמוד] השאלה במקומה.

הולך לבית רבה – רש"י כאן). ורב האי גאון פירש כי אף שנעשה רבה ראש הישיבה היה נוהג כבוד גדול ברב יוסף, והיה דואג לכל צרכיו, כך שאפילו כשהיה נזקק לאומן . היה רבה דואג להזמין עבורו. ואילו הרמ״ה מפרש כי מפני שנהג רב יוסף מנהג ענוה זכה להיות בבריאות שלימה, כך שלא היה נזקק אפילו לטיפול מצוי כמו של מקיז הדם. וכעין זה מבואר בתוך פירוש הרמב"ן לתורה. וכן מסכים הרא"ש (הוא מתאים

היטב לנוסח שלפנינו. דק״ס).

צריכי רישא יש שפירש שמדובר בראשות הישיבה אחרי פטירתו של רב יוסף, שאכן אביי הוא שהיה ראש הישיבה לאחר מכן (ב"ש ועוד). אבל הרמ"ה מפרש שהיו צריכים ראש לחבורתם, שרצו לעשות לעצמם סדר לימוד שבו האחד יהיה האומר את הדברים והאחרים יעירו הערות על דבריו.

דאמר מילתא ולא מיפרוך ואף שידעו כבר מה ששלחו מארץ ישראל, ולפיכך היו צריכים למצוא רק את הבקי שביניהם, באמת לא רצו למצוא מי שמפלפל ומקשה על האחרים, אלא מי שיוכל לומר הלכה ברורה שאין לה פירכה כסיני (ב"ש). ויש שכתב כי בבקיאות היו כולם שווים, ולכן הרצרכו לחפש מי שיוכל לחדש (חק נתן).

דגבה רישא מדברי רש"י נראה שראה בו שיש לו הרמת ראש והתנשאות קצת. וכעין זה כתב הרמ״ה (המובא ברא״ש) שראה בו הצהלת פנים, לפי שדבריו לא נפרכו. אבל אחרים כתבו שראה בו רוממות כי מן השמים זכו לו (זרע אברהם, וראה גם בדומה לזה על דרך הסוד בבן יהוידע ועוד).

נחמני פתח לפי רש"י קרא לו בשמו כדי לומר לו שאין זה מחמת חכמתו היתירה אלא שזכה לכך. ואחרים אמרו כי רבא שהיה חבירו הקרוב הוא שמצא מקום להזמינו להיות בראש, ורבא אכן קורא לאביי תמיד בשמו הפרטי (וראה בערוך, על פי דברי רב

חריף ומקשה שיש בו כח פלפול מרובה (רש"י). ויש שפירש: שכוחו גדול להקשות קושיות עד שאין איש יודע לתרץ את הקושיות הללו (מאירי). מתון ומסיק אינו חריף כל כך, אלא מתיישב הרבה בדברים עד שמגיע למסקנות על

פי ההלכה (רש"י). והמאירי מסביר שאף שאינו חריף הוא מכל מקום מגיע לסיכום ואינו ומן הענין נראה שאין זה ממש כעין סיני ועוקר הרים. לפי שבאן אין אחד מהם בגדר

"סיני", אלא יש הבדל ביניהם בדרכי הלימוד (וראה בצפנת פענח בענין זה).

אָמַר לֶהֶן רַבָּן [שִׁמְעוֹן בָּן] גַּמְלִיאֵל: נֵעַיִילִינְהוּ, מִיהוּ נִיְקְנְסִינְהוּ דְּלָא נֵימְרוּ שְׁמַעֲתָא מִשְׁמַיְיהוּ. אַפִּיקוּ דְּלָבִי מֵאִיר -״אֲחֵרִים״, וּלְרַבִּי נָתָן – ״נֵשׁ אוֹמְרִים״. אַחֵוּ לְהוּ בְּחֶלְמֵיְיהוּ: זִילוּ פִּיִיסוּהוּ [לְרַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל], רַבִּי נָתָן אֲזַל, רַבִּי מַאִיר לָא אֲזַל, אֲמַר: דְּבְרֵי חֲלוֹמוֹת לֹא מַאֲלוֹן וְלֹא מוֹרִידִון בִּי אֲזַל רַבִּי נָתָן, אֲמֵר לִיהּ רַבְּן שִׁמְעוֹן בָּן גַּמְלִיאֵל: נְהִי דְאַהְנֵי לֶךְ קַמְבֶּנִי אֲב בִּית דִּין,

מַתְנֵי לֵיה רָבִי לְרַבַּן שְׁמִעוֹן בַּרִיה, אֲחָרִים

אומרים: אילו היה תמורה

Rabban Shimon ben Gamliel said to them: Let us admit them into the study hall. But we will penalize them in that we will not cite halakha in their names. They cited statements of Rabbi Meir in the name of Aherim, meaning: Others, and they cited statements of Rabbi Natan in the name of yesh omerim, meaning: Some say. Rabbi Meir and Rabbi Natan were shown a message in their dreams: Go, appease Rabban Shimon ben Gamliel. Rabbi Natan went. Rabbi Meir did not go. He said in his heart: Matters of dreams are insignificant. When Rabbi Natan went, Rabban Shimon ben Gamliel said to him: Although the ornate belt, being, the importance, of your father was effective in enabling you to become deputy Nasi, as Rabbi Natan's father was the Babylonian Exilarch, will it render you Nasi as well?

Years later, Rabbi Yehuda HaNasi taught Rabban Shimon his son that Aherim say: If it was considered a substitute, N

BACKGROUND

Belt – קמרא:

Golden belt buckle from the reign of the Sassanid king Ardashir I at the beginning of the amoraic period

NOTES

If it was a substitute - אֵילּוּ הָיָה תְמֵנְיִה: This refers to a dispute with regard to one who errs in separating animal tithe. After mistakenly designating the ninth animal as the tenth, he attempts to rectify the situation by designating the tenth animal as the ninth and the eleventh animal as the tenth. The dispute is with regard to the status of the eleventh animal: Is its status that of an animal that was consecrated, or is it that of the substitute for the tenth animal?

Perek III Daf 14 Amud a

לֹא הָיָה קָרֵב. אָמַר לוֹ: מִי הֵם הַלָּלוּ שָׁמֵימֵיהָם אָנוּ שוֹתִים וּשְׁמוֹתָם אֵין אָנוּ מַזְבִּירִים? אֲמַר לֵיה: בְּנֵי אָדָם שֶׁבִּקְשׁוּ לַעֲקוֹר בְּבוֹדְךָ וּכְבוֹד בֵּית אָבִיךָ.

אֲמַר לֵיה: ״גָּם אַהֲבָתָם גַּם שִּנְאָתָם גַּם קַנְאָתָם כְּבָר אֶבָדָה״! אֲמַר לֵיה: ״הָאוֹיֵב הַמּוּ חֲרָבוֹת לָנֶצַח״. אֲמֵר לֵיה: הָנֵי מִלֵּי הַכָּא דְּאַהֲנוּ מַעֲשַיִּיהוּ, רַבָּנוּ לָא אַהֲנוּ מַעֲשַיִּיהוּ! הֲדַר אַתְנִי לֵיה, אֶמְרוּ מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר: אִילוּ הָיָה הְמוּרָה לֹא הָיָה קָרַב. אֲמַר רָבָא: אֲפִילוּ רַבִּי דְענְווְתָנָא הוא, הְנָא ״אֶמְרוּ מִשׁוּם רַבִּי מֵאִיר״, ״אַמַר רַבִּי מֵאִיר״ לֹא אַמַר.

אֲמַר רַבִּי יוֹחָנָן: פְּלִיגוּ בָּה רַבָּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל וְרַבָּנַן, חַד אֲמַר: סִינַי עָדִיף, וְחַד אֲמֵר: עוֹמֵר הָרִים עָדִיף. it would not be sacrificed. Rabbi Yehuda HaNasi's son said to him: Who are these Sages whose water we drink but whose names we do not mention? Rabbi Yehuda HaNasi said to him: They are people who sought to abolish your honor and the honor of your father's house.

His son said to him, citing the verse: "Their love as well as their hatred and their envy is long ago perished" (Ecclesiastes 9:6): That was long ago and they have already died. Therefore, there is no harm in mentioning their names. Rabbi Yehuda HaNasi said to him: But it is also stated: "The enemy are come to an end; the wasted places are forever" (Psalms 9:7). Although the enemies died, the desolation that they created remains. Therefore, although they are dead, their names should not be mentioned. Rabban Shimon said to his father: These matters apply in a case where their actions were effective. In the case of these Sages, their actions were not effective. Rabbi Yehuda HaNasi then taught him: The Sages said in the name of Rabbi Meir: If it was considered a substitute, it would not be sacrificed. Rava said: Even Rabbi Yehuda HaNasi, who is humble, taught: The Sages said in the name of Rabbi Meir. But he did not say directly: Rabbi Meir said.

↑ Rabbi Yoḥanan said: Rabban Shimon ben Gamliel and the Rabbis disagreed with regard to this matter. One said: Sinai, i.e., one who is extremely knowledgeable, is preferable; and one said: One who uproots mountains, i.e., one who is extremely incisive, is preferable.

Your honor and the honor of your father's house – בְּבוֹדְנֵ בּינְ אָבוֹךְ: Even if you are willing to overlook the slight to your honor, you cannot forgive the slight to your father's house (Maharsha). Disagreed with regard to this matter, etc. – בְּלְעֵּגּ בְּהּוֹכֵּוֹי : Some explain that the statement of Rabbi Yoḥanan is an explanation of the incident that he had related concerning Rabban Shimon ben Gamliel. Rabban Shimon ben Gamliel was incisive but his knowledge was not as extensive as the knowledge of Rabbi Meir and Rabbi Natan; therefore, they found a reason to oust him. Rabban Shimon ben Gamliel considered incisiveness to be a superior quality.

PERSONALITIES

Rav Yosef – יְבֵּב יֹּמֵף. Rav Yosef bar Ḥama was a thirdgeneration Babylonian *amora* who resided in the city Meḥoza and may have served as the rabbi of that community. A student of Rav Sheshet, he studied from and taught many other Sages as well. He often engaged in halakhic discourse with Rabbi Zeira.

Rav Yosef's son was the prominent *amora* Rava. During his father's lifetime, he was already one of the most important Sages. There are several instances in the Talmud where Rava makes comments or suggestions to his father with regard to various halakhic matters, speaking respectfully, as a son addresses his father.

Rabba – יבה The name of this Sage was Rav Abba, which was contracted to Rabba. In the Jerusalem Talmud he is always called Rabbi Abba. Rabba was the son of Naḥmani the priest, and he was among the most prominent of the third-generation Babylonian amora'im. Rabba was the preeminent disciple of Rav Huna, who was a disciple of Rav, and his halakhic approach was based on the statements of Ray. He also studied Torah from Ray Yehuda and Ray Nahman. and was a disciple-colleague of Rav Ḥisda. In his youth he was considered the sharpest of his contemporaries, and was characterized as one who uproots mountains. Rabba engaged in halakhic discourse with the great Sages of his generation, and the famous disputes between him and his colleague Ray Yosef, which are ruled in accordance with the opinion of Rabba in virtually every case, are among the foundations of the Babylonian Talmud. All the Sages of the following generation were essentially disciples of Rabba, and his nephew Abaye was his preeminent disciple. It is known that his private life was filled with suffering, and apparently some of his sons died during his lifetime. He was impoverished and eked out a livelihood from agricultural labor. The residents of his city oppressed him. Rabba died at a relatively young age, but managed to become one of the cornerstones of the Babylonian Talmud. His son, Rava, son of Rabba, was a prominent Sage of the following generation.

Rabba bar Mattana – יָבֶה בֵּר מַתְּנָה. A fourth-generation Babylonian *amora*, his statements are cited several times in the Talmud, and he is known to have been a student of Rabba and Rav Sheshet. Some hold that Rabba bar Mattana is the *amora* typically called Rabbi Abba, who may have immigrated to Eretz Yisrael and then returned to Babylonia due to religious persecution in Eretz Yisrael. If it is the same person, his statements are cited in both the Babylonian Talmud and the Jerusalem Talmud.

NOTES

Everyone requires the owner of the wheat – הַבּל צְרָיבִין בּבל צְרָיבִין הְשָּיָא: Everyone is in need of the basic fundamentals, i.e., the *mishnayot* and halakhic rulings (Rashi).

BACKGROUND

Bloodletter – אוֹנְּנָאָא: Bloodletting was a paramedical profession. The act of bloodletting was recognized throughout history as a treatment for various illnesses and as a method for bolstering one's health. At times the bloodletter would perform minor surgeries, e.g., circumcision.

רב יוֹפֵף סִינֵי, רַבָּה עוֹקֵר הָרִים, שְּלְחוּ לְתַּמָּן: אֵיוֶה מֵהֶם קוֹדִם? שָּלְחוּ לְהוּ: סִינֵי עָדִיף, דְּאָמַר מָר: הַכּל צְרִיכִּין לְמָרֵי חַפִּיָא. וַאֲפִילוּ הָכִי לָא קבִּיל לְמָרֵי חַפִּיָא. וַאֲפִילוּ הָכִי לָא קבִּיל עַבִּיל הָבִי יֹבֶא קַבְּיל שְנֵי בִי יוֹפֵף עַלְיה. מָלַךְ רַבְּה עָשְרִין וְתַרְתֵּי שְׁנִין, וַהְדַב מְלַךְ רַב יוֹפֵף. וְכָל שְנֵי דְּנָלְךְ רָב יוֹפֵף. וְכָל שְנֵי דְבָּה לֹא חֹליף.

אַבּיִי וְרָבָא וְרַבִּי זִירָא וְרַבָּה בַּר מַהָּנָה הָווּ יָתְבִי וְהָבִּי וְיִשְׁא, אָמְרִי: כָּל דְּאָמַר מִלְתָא וְלָא מִפְרִיךְ לֶהֲוֵי רֵישָׁא. דְּכוּלְהוּ אִיפְרִיךְ, דְּאַבַּיִי לָא אִיפְרִיךְ. חַזְיֵיה רַבָּה לְאַבִּי דְּגָבַה רֵישָׁא, אֲמַר ליה: נחמני, פתח ואימא.

אִיבַּעֲיָא לְּהוּ: רַבִּי זֵירָא וְרַבָּה בַּר רַב מַתְּנָה הֵי מִנַּיִיהוּ עָדִיף? רַבִּי זֵירָא חָרִיף וּמַקְשֶׁה, וְרַבָּה בַּר רַב מַתְּנָה מָתוּן וּמַפִּיק, מֵאי? הֵּיקוּ.

> הדרן עלך כהן משיח וסליקא לה מסכת הוריות

The Gemara relates that this is not merely a theoretical dispute; rather, at one point it had practical ramifications. Rav Yosef^P was Sinai; Rabba^P was one who uproots mountains. They sent a message from Babylonia to there, Eretz Yisrael: Which takes precedence? They sent in response: Sinai is preferable, as the Master said: Everyone requires the owner of the wheat, Ni.e., one who is expert in the sources. And even so, Rav Yosef did not accept upon himself the appointment of head of the yeshiva. Rabba reigned for twenty-two years, and then Rav Yosef reigned. The Gemara relates that in all those years that Rabba presided, Rav Yosef did not even call a bloodletter^B to his home. Rav Yosef did not assume even the slightest air of authority, in deference to Rabba, and would go to seek out the bloodletter rather than expecting that the bloodletter would accommodate him.

The Gemara relates: Abaye, Rava, Rabbi Zeira, and Rabba bar Mattana^p were sitting and studying in a group and were in need of a head for their group. They said: Let anyone who will say a matter that is not refuted be the head. Everyone's statements were refuted, and the statement of Abaye was not refuted. Rabba saw that Abaye raised his head, i.e., he noticed that his statement was not refuted. Rabba said to him: Naḥmani, calling Abaye by his name rather than by his nickname, begin and say your lecture.

A dilemma was raised before the Sages: Between Rabbi Zeira and Rabba bar Rav Mattana, which of them is preferable? Rabbi Zeira is incisive and raises pertinent difficulties, and Rabba bar Rav Mattana is moderate and not so incisive, but ultimately he draws the appropriate conclusions. What is the conclusion? Which is preferable? The Gemara concludes: The dilemma shall stand unresolved.